

Nevezetes ügyek

Radnóti László

A média érdeklődését felkeltő ügyekben gyakran születik megalapozatlan ítélet, mivel a média előszeretettel foglalkozik olyan közfelháborodást kiváltó ügyekkel, melyekben a bizonyítás nehézsége ütközik. A sértett és jogi képviselői is igyekeznek megszerezni a média támogatását.

A lúgos orvos ügy

A lúgos orvos ügy megismételt másodfokú eljárását követően sem részesült Bene Krisztián hatékony jogorvoslatban. A Kúria, mint harmadfokú bíróság, s a felülvizsgálat során is kiüresítve a hatékony jogorvoslatához való jogot, pusztán formalitásként kezelte a jogorvoslat kérdését. A Kúria eljárása ugyan törvényes volt, harmadfokú eljárását a Be. másodfellebbezést korlátozó 615. szakasza, míg a formális felülvizsgálatot a 650. § (2) bekezdése támasztotta alá, ami nem teszi lehetővé a felülvizsgálat során a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás támadását. A Bhar.I.690/2018/12. számú ügydöntő ítéletből és a felülvizsgálatot lezáró Bfv.X.430/2020/9. Számú végzés indokolásából kiderül, hogy a Kúria bírái a megismételt másodfokú eljárásban hozott megalapozatlan ítéletet és a benne megállapított tényállást érdemi vizsgálat nélkül megalapozottnak találták, s arra alapozták következtetéseiket: Ha a vádlott lúggal leöntötte a sértett nemi szervét, akkor ezzel súlyos testi sértést követett el. Így következtettek a Kúria bírái. Ez makulátlanul logikus, de ha megalapozatlan a másodfokú bíróság által megállapított tényállás, akkor ez a briliáns következtetés mit sem ér. Márpedig megalapozatlan.

A Fővárosi Ítéltábla megismételt másodfokú eljárásban hozott 16.Bf.212/2017/71. számú ítélete megalapozatlan, mert a vádlott bűnössége nem bizonyított.

- a) Renner Erika nem ismerte fel maszkos támadójában egykori partnerét.

„Az elsőfokú bíróság iratszerűen rögzítette az ítélet 5. oldal harmadik bekezdésében, hogy a sértett az eljárás során egyetlen alkalommal sem tett olyan nyilatkozatot, hogy a támadójában a vádlottat egyértelműen felismerte, illetve a 9. oldal utolsó bekezdésében, hogy határozott nyilatkozatot soha nem tett a vádlottra.

A sértett kihallgatásai alkalmával konkrétan soha nem nevezte meg a vádlottat elkövetőként.” (Bf.212/2017/71. számú ítélet 57. oldal lap alja)

Ezt akkor sem lehet felróni az áldozatnak, ha történetesen tényleg Bene Krisztián lett volna a támadója, de más lenne a helyzet, ha felismerte volna.

- b) A felismerésre bemutatás eredménye nélkülözötte a bizonyítóerőt, mert a tanú a rendőrségen összetalálkozott az ügyvédje társaságában bemutatásra várakozó gyanúsítottal. A tény a másodfokú ítélet indoklásából kiderül:

„Tóth Györgyné tanú a rendőrség aulájában is látta a terheltet. Ezzel kapcsolatban kiemelendő, hogy erről a tanú maga tett említést a felismerésre bemutatás utáni kihallgatásakor, előadta, hogy amikor megérkezett, az aulában több személy, legalább nyolcan várakoztak és közülük egy télikabátban, sálban lévő ember nagyon méregette őt, látta, hogy megismerte, hogy tudja, hogy találkozott már vele. Ekkor egymásra néztek és megismerte azt a férfit, aki a lépcsőházban mellette elhaladt. Mivel a személy felismerte a tanút és a tanú felismerte a személyt, máshonnan nem emlékezhetett rá (nyomozati iratok 903. oldal). Ezt megismételte a pótnyomozás során is (pótnyomozati iratok 87. oldal). Az elsőfokú eljárás során elmondta továbbá, hogy arra nagy hangsúlyt fektettek, hogy ne lássák egymást, véletlen volt, hogy akkor meglátták egymást (elsőfokú iratok 15. számú jegyzőkönyv 15. oldal). Ezt a hatóságoktól független, véletlen találkozást erősítette meg a megismételt másodfokú eljárásban tett nyilatkozata is, miszerint meg is lepődött, hogy miért vannak ott egyszerre, mert arról volt szó, hogy nem fogja tudni, hogy ő ki és nem találkozik vele (Fővárosi

Ítélet tábla 16.Bf.212/2017/48. számú jegyzőkönyv 23. oldal.)” (Bf.212/2017/71. számú ítélet 63. oldal utolsó albekezdése)

A gyanúsított természetesen visszanevezte az őt fixírozó tanúra, akinek akár a médiából is ismerős lehetett Bene Krisztián arca. A jámbor tanúval a nyomozóknak sikerült elhíttetniük a véletlen találkozás verzióját, ami egyébként nem is zárható ki, a nyomozók gondatlanságára tekintettel. Azonban a felismerésre bemutatás eredményének bizonyítóereje szempontjából közömbös, hogy a találkozásra véletlenül került-e sor. Az ilyen találkozással befolyásolt felismerésre bemutatás eredménye nélkülözi a bizonyítóerőt, semmiképpen sem alkalmas annak bizonyítására, hogy a gyanúsított azonos a tanú által a bűncselekmény ideje körüli időpontban a tetthelyhez vezető lépcsőházban látott személlyel. Egy kriminalisztika jegyzet szerint:

„**A fogadás szakasza.** A gyanúsítottat olyan időpontra idézzük be és olyan helyen várakoztassuk (amennyiben ez egyáltalán szükséges), hogy ne találkozhasson az ügy más szereplőivel.

Nemcsak az a veszély áll fenn, hogy összebeszél valakivel, hanem felismerésre bemutatáskor is joggal hivatkozhat arra, hogy **a tanú azért ismerte fel, mert néhány perce vagy órája találkozott** a folyosón. Előfordulhat az is, hogy egy ilyen találkozás miatt egy újabban felkutatott sértettel való szembesítés elveszíti váratlanságát stb.” (Dr. Ibolya Tibor: Kihallgatási taktika a nyomozásban 40. oldal, 2-3. szakasz, <http://ibolyatibor.atw.hu/Sajat/3.pdf>)

- c) A vádlott bűnösségének a sértett által támadójának tulajdonított ismeretekre alapozott bizonyítása – Csiha Gábor érvelése – azért érvénytelen, mert a támadónak nem kellett rendelkeznie a neki tulajdonított ismeretekkel, és a sértettet a támadóhoz hasonló mértékben ismerő személyek három fős listája – volt férj, élettárs és Bene Krisztián – teljességének ellenőrzésére nincs mód. Márpedig Csiha Gábor a volt férj és az élettárs bűnösségének kizárásával következtetett a vádlott bűnösségére.

„Megvizsgálva a vádlotti védekezés másik irányát, miszerint más volt az elkövető, az ítélet tábla osztotta a Kúria határozatának [75] bekezdésében foglaltakat, miszerint a bűncselekményt olyan személy követhette el, aki ismerte a sértettet és tisztában volt a sértett napi időbeosztásával, szokásaival. Ez alapján a lehetséges elkövetők száma viszonylag jól behatárolhatóvá válik.” (Bf.212/2017/71. számú ítélet 70. oldal 2. szakasz)

A 73. oldalig tartó „bizonyítás” vége valóban a volt férj és az élettárs bűnösségének kizárásával következtetett a vádlott bűnösségére:

„Holle Gábornak (a sértett volt férjének) és Balogh Attilának (a sértett jelenlegi élettársának) az alkata, a szemszíne nem egyezik azzal, amit a sértett látott. Ezen túl megállapítható, hogy mindketten dohányoznak, ellenben a sértett a vallomásaiban kifejezetten arról nyilatkozott, hogy semmilyen jellegzetes szagot, illatot nem érzett. Mindkét személy kérdésre előadta, hogy egészségügyi végzettségük nincs (elsőfokú iratok 15. számú jegyzőkönyv 17. oldal, Fővárosi Ítélet tábla 16.Bf.212/2017/48. számú jegyzőkönyv 51. oldal), ezzel ellentétes tény sem merült fel az eljárás során. Arra sincs semmilyen adat, hogy e két személynek bármilyen indítéka lett volna ilyen jellegű cselekményt elkövetni. Ugyanis az eljárás adatai alapján a sértett és 16. sz. tanú a válás óta is jó kapcsolatot ápoltak (Székelyi Csilla nyomozati iratok 467. oldal, 30. sz. tanú nyomozati iratok 481. oldal, Holles Dénes nyomozati iratok 488. oldal, Monostori Katalin nyomozati iratok 495. oldal, Holles Gábor nyomozati iratok 505. oldal). Balogh Attila, a sértett jelenlegi élettársa, akkor még csak pár hónapja ismerkedett meg a sértettel, esetében sem merült fel semmi olyan körülmény, mely alapján bármilyen indítéka lehetne következtetni. A védelem által a Kúria Bhar.III.574/2017/12. levélben hivatkozottak - miszerint egy korábban becsatolt levél tartalma szerint Balogh Attila a vádbeli esetet megelőzően megbízott egy személyt, hogy a sértettnek okozzon sérülést maró szerrel, hogy így próbálja meghódítani a sértettet és a vetélytársát tönkretenni - alátámasztást nem nyertek (Kúria Bhar.III.574/2017/17. határozat feljelentés elutasításáról).

A védelem hivatkozott továbbá arra, hogy a bűncselekmény elkövetője lehetett egy ismeretlen személy, vagy egy olyan, akivel a sértettnek konfliktusa volt (kutyasétáltatás során megismert alkalmi ismerőse, meglévő vagy éppen elhárított szexuális vagy azt nélkülöző kapcsolata). A sértett

* Kiemelés tőlem. (R.L.)

gyermekai és barátnői nem számoltak be arról, hogy tudtak ilyen személyről, a sértett sosem panaszkodott ilyen emberre nekik. Másrészt egy ismeretlen személy, még ha például ki is figyelte a sértett időbeosztását, az egyéb szokásait (pl. hevederzár használata), tulajdonságait (pl. gerincbántalom) nem tudhatta. Illetve esetében hangeltorzításra nem lett volna szükség, illetve a szakértői véleményeket figyelembe véve a két szer együttes alkalmazásával és injekció beadásával nem bajlódott volna.

Mindezekre figyelemmel összességében megállapítható, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan hitelt érdemlő bizonyíték, amely alkalmas lett volna arra, hogy a vád/elsőfokú ítélet verziójával szemben ésszerű kételyeket ébresszen. A vádlott bűnössége ítéleti bizonyossággal bizonyított.” (Bf.212/2017/71. számú ítélet 72-73. oldal)

A sértett gerincbántalmáról például egyáltalán nem kellett tudnia támadójának, mert azt anélkül is láthatta, hogy a sértett fektében nem tudja letenni a lábát:

„Renner Erika már a nyomozás során, majd az elsőfokú tárgyaláson is beszámolt arról, hogy miután az elkövető a földre fektette, a felhúzott térde alá csizmát és a kutya pórázát tette (nyomozati iratok 297., 331. és 335. oldal, elsőfokú iratok 15. számú jegyzőkönyv 7. oldal). A sértett elmondta azt is, hogy gerincbántalma miatt nem tud úgy oldalt feküdni, hogy a lába a földre ér, erről a vádlott is tudott, mert abban a kórházban kezelték, ahol dolgozott (nyomozati iratok 341. oldal).” (Bf.212/2017/71. számú ítélet 72. oldal alulról 2. szakasz)

A felismerhetővé válást pedig minden valamelyest intelligens bűnöző kerüli, ezért a hang elváltoztatása és maszk használatában semmi különös nincs, ha a támadó életben kívánta hagyni áldozatát. A kombinált anesztézia alkalmazása szakértelemre vall. Ha a támadó esetleg nem is kívánta megcsonkítani, csupán megerősokolni áldozatát, a midazolámos altatás akkor sem elégséges, mert a sértett erős ingerre felébredhetett volna, dulakodva, vagy segítségért kiáltva akadályozhatta volna az akciót. Bár a sértettnek ilyesmi éber állapotban se jutott eszébe. A ketamin hatása önmagában viszont nem lett volna elég tartós. Az elkövető így Bene Krisztián kollégája is lehetett.

- d) A vádlott bűnösségének az alibi megdőltén alapuló „bizonyításában” a vádlotti védekezés összességére való hivatkozást ép ésszel felfogni nem lehet:

„Az elkövetési időre a vádlottnak nincs igazolt alibije. Önmagában az elkövető kilétének igazolására az alibi megdöntése - általánosságban - nyilvánvalóan nem alkalmas. Jelen ügyben azonban a vádlotti védekezés összességére figyelemmel kizárható, hogy a hamis alibi előadása ne az általa megvalósított bűncselekmény leplezését szolgálta volna.” (Bf.212/2017/71. számú ítélet 56. oldal 2. szakasz vége)

A VV Fanni ügy

A Fővárosi Törvényszéken 21.B.1261/2019, majd másodfokon a Fővárosi Ítéltáblán 16.Bf.38/2023. ügyszámon folyt B.L. – valóságshow szereplő sértett ügyben hozott ítéletek számomra még nem hozzáférhetőek. Ám figyelemmel arra, hogy holttest teljes hiányában a sértett halála nem bizonyítható, a vádlottat emberölésben bűnösnek kimondó ítéletek nyilvánvalóan megalapozatlanok.

A darnózseli ügy

A darnózseli ügyben a Kúria is hibázott, mert a Tatabányai Törvényszék, mint elsőfokú bíróság 17.B.419/2017/39. számú megalapozott felmentő ítélete folytán lehetőség nyílt volna a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság megalapozatlan Bf.I.38/2019/16. számú ítéletének hatályon kívül helyezésére, azonban a Kúria bírónak figyelmét elkerülte a megalapozatlanság, a büntetést, s a bírói hibát súlyosbították a Kúria Bhar.III.1.530/2019/23. számú ügydöntő ítéletével.

A darnózseli ügyben VV Fanni ügghöz képest annyiban szerencsésebb volt a nyomozás, hogy a Zseli réten begyűjtött maradványok alapján az áldozat halála biztonsággal megállapítható volt. E maradványok

vizsgálata alapján azonban nem lehetett megállapítani az idegenkezűséget. A másodfokú bíróság ítéletében szereplő indoklás szerint azon az alapon lenne kizárható az idegenkezűség valamennyi alternatívája, hogy míg arra találtak némi bizonyítékot, hogy a sértett halálát a vádlott okozhatta, addig az idegenkezűség alternatíváira semmiféle bizonyíték sem mutat:

„Az első fokú bíróság ugyanakkor a megalapozott tényekből figyelmen kívül hagyva, hogy azok összeolvasásából mi következik, a szükséges végkövetkeztetést nem vonta le.

Ehhez külön kell vizsgálni a vádlotton kívül álló azon lehetséges okokat, amelyek összekapcsolhatóak a sértett halálával:

1. öngyilkosság
2. egészségügyi okra visszavezethető, valamely hirtelen jelentkező elváltozás
3. vádlottól független, kívülálló személy, vagy személyek szerepe, sértett elleni erőszakos cselekmény
4. valamely banális, véletlen előidézte balesetszerű ok.

I./

A felsorolt négy eshetőségességre semmiféle bizonyíték nincs, márpedig ítélkezési tevékenység csak erre alapozható, valamennyi lehetőség elméleti alapokon nyugszik.

Az pedig nem helytálló, hogy az ügyben csupán a terhelt irányába folyt feltáró munka, az ügyiratok ezt egyértelműen cáfolják.” (Bf.I.38/2019/16. számú ítélet, anonimizált változat 15. oldal)

Ez azonban nem igazi bizonyítás. Az érvelés a védelemre hárítja a bizonyítás terhét, ahelyett, hogy az idegenkezűséget bizonyítaná, a védelemtől vár bizonyítékot az idegenkezűség valamely alternatívájára, esetleg arra, hogy más ölte meg a sértettet.

Összegzés

Bár a bírók az eljárási szabályokat többnyire gondosan betartják, és a tényállás bizonyítását illetően is erre törekednek, hangsúlyozva, hogy a bizonyításnak zárt logikai láncot kell alkotnia, s sziklaszilárdan meg is vannak győződve róla, hogy az általuk elfogadott bizonyítás megfelel ennek a követelménynek, mégis gyakran logikai hiba csúszik a bizonyításba. A zárt logikai lánc követelménye a bírók közt elterjedt hiedelemmel ellentétben nem jelenti azt, hogy ha egyetlen láncszem gyengének bizonyul, akkor az egész bizonyítás hajítófát nem ér, ez csak az irredundáns bizonyítás esetén érvényes ilyen általánosságban. Egy bizonyítás esetleg megállhat, akkor is, ha egy tanúvallomás, amely nem képezi sarkalatos részét a bizonyításnak megdől. Azonban az itt tárgyalt ügyek esetében olyan súlyos logikai hibát követett el a vádló, hogy a bizonyítások valóban menthetetlenek. A VV Fanni ügy esetében egyelőre nem tudom pontosan, miféle logikai hibát követtek el, mivel nem ismerem az ügyet, s az ítéletek még nem hozzáférhetőek, csak azt állapítottam meg kétséget kizáróan, hogy az emberölés tényállása megalapozatlan.

Az darnózseli és a lúgos orvos ügyben félrevezették a bíróságot. Minden bizonnyal a VV Fanni ügyben is. A lúgos orvos ügy pikantériája, hogy a sértett jogi képviselői arra használták a sértett szavahihetőségének általuk felépített mítoszát, hogy a sértett megalapozatlan állításait felhasználva vezessék félre az ügyészséget és a bíróságot. Azonban a félrevezetés nem mentség az ügyészségnek és a bíróságnak, mert ők is észrevehették volna a logikai hibákat.

Az igazságszolgáltatás – nem csupán hazánkban – különösen hajlamos hibázni politikailag fontos ügyekben. A felvilágosult országokban is kísért még a múlt, amikor a nők valóban súlyos hátrányt szenvedtek, s a nők elleni bűncselekmények ma is a legfelháborítóbb bűncselekmények közt vannak. Ezért a nők ügye valóban rettenetesen fontos. De egy áldozat igazsága akkor sem lehet előbbre való a tisztességes eljárás követelményénél. A bíróknak néha nagyon keménynek kell lenniük az áldozattal szemben is. Ez lélektanilag is megterhelő a bírónak, ráadásul a MeToo jellegű szervezetek médiatámogatásuk révén komoly nyomást képesek gyakorolni az igazságszolgáltatásra. Gál András ügyvéd és Mérő Vera kimondottan ezzel a céllal hozták létre Nem tehetsz róla, tehetsz ellene alapítványukat, meglehetősen jó szándékkal. Gál András a lúgos orvos és a darnózseli ügyben a sértetti oldal jogi képviselőjeként a hatóságot félrevezetve, és média

kapcsolatait latba vetve nyomást gyakorolva az igazságszolgáltatásra csikart ki megalapozatlan ítéleteket. Megértjük az ügyvédnek a nők ellen elkövetett aljas bűncselek feletti őszinte felháborodását, az igazságszolgáltatás törvényességét azonban mindenáron meg kell védeni.